

студента, якою забезпечується формування професійних і соціальних якостей особистості фахівця;

— підвищення значущості реалізації дидактичних принципів навчання і першочергово посилення ролі принципу виховуючого навчання, принципу наукової освіти, систематичності і послідовності в навчанні, принципу усвідомлення й активності та розвиток самостійності в навчанні, а також індивідуалізації навчання. Реалізація принципів дидактики в навчанні бухгалтерських дисциплін повинна бути спрямована на створення психолого-педагогічних умов мотивації навчання і сприяти забезпеченню єдності навчання і виховання;

— розробка концептуальних положень та проведення розбудовчого експерименту активізації навчання з розкриттям ефективних засобів проблемності, програмованого навчання, кейсового методу ігрових занять для перетворення існуючого інформаційного навчання в якісно нову цілісну систему професійної підготовки фахівців з економіки;

— для адаптації вітчизняної системи освіти до європейських вимог необхідно посилити гарантії якості знань, розробити критерії оцінки якості вищої освіти в умовах кредитно-модульної системи організації навчання, впроваджувати дистанційне навчання.

Запропоновані концептуальні підходи трансформації методики навчання згідно з вимогами реформування освіти вимагають творчого пошуку викладачів у їх застосуванні та вдосконалення усталеної при інформаційному навчанні методики вивчення бухгалтерського обліку.

Кожний викладач, готуючи методичне забезпечення, повинен уявити сценарій навчання майбутнього облікового фахівця, виробити методику вивчення бухгалтерського обліку з урахуванням спеціалізації фахівців в умовах індивідуалізації навчання і підготувати професійно важливий навчальний матеріал, по якому здійснювати предметний і соціальний розвиток особистості, її включення в бухгалтерську професію як частину культури суспільства.

І. І. ГОНЧАР, аспірант
(Київський національний економічний університет)

**КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ СТУДЕНТІВ
СЬОГОДНІ — УСПІХ У РОБОТІ ЗАВТРА**

Динамічні процеси сучасного суперечливого світу ставлять кожну людину в надзвичайно складні умови соціального життя. Радикальна зміна ціннісних орієнтацій, гостра необхідність постійного пошуку і швидкого знаходження життєво важливих рішень, стресові ситуації — все це проблеми повсякденного людського життя, основу якої складає філософія.

Не останню роль у навчанні студента відіграє філософія облікових дисциплін. Вона привносить у бухгалтерський облік специфічний концептуальний апарат — логіку та методологію комплексного дослідження, яке виконує роль приведення в єдину систему різних моделей об'єкта дослідження, отриманих у процесі його вивчення з використанням методів різних наук.

На сьогоднішній день система педагогічної освіти потерпає значних змін, оскільки методика викладання різних дисциплін змінюється відповідно до умов Болонського процесу.

Проблема підвищення рівня підготовки облікових спеціалістів на сьогоднішній час стає все більш актуальною. Разом з тим, аналіз ситуації, яка склалася в системі освіти на всіх його рівнях, показує, що дана проблема є настільки ж значимою, наскільки й багатогранною, а тому є актуальною.

Проблемою формування дослідницьких умінь у студентів займалися такі відомі педагоги сучасності як: А. Алексюк [1], А. Богуш [2], О. Кузьміна [3], О. Рудницька [4] та багато інших.

Формування дослідницьких умінь та комунікативної компетентності майбутнього обліковця — два головні завдання, які повинен вирішувати вищий навчальний заклад за допомогою педагога.

Вважаємо, що в освітньому процесі особлива увага повинна приділятися педагогічній комунікації, в якій педагог повинен виступати як джерело інформації або як організатор пошуку необхідної інформації. В свою чергу, завдання студента полягає в тому, щоб не лише прийняти необхідну інформацію, але й перетворити її в знання. Структура комунікації навчального процесу представлена на рис. 1 [5].

Аналіз спеціалізованої літератури [6, 7] дав змогу сформувати систему умінь науково-дослідної діяльності майбутнього обліковця:

- ⇒ аналізувати наукову літературу;
- ⇒ організовувати та підтримувати діалог;
- ⇒ переносити знання в нові ситуації;
- ⇒ передавати раціональну інформацію;
- ⇒ висвітлювати результати науково-теоретичних та дослідницьких пошуків у курсовій, магістерській роботах;

⇒ логічно та змістовно викласти основні положення досліджуваної проблематики тощо.

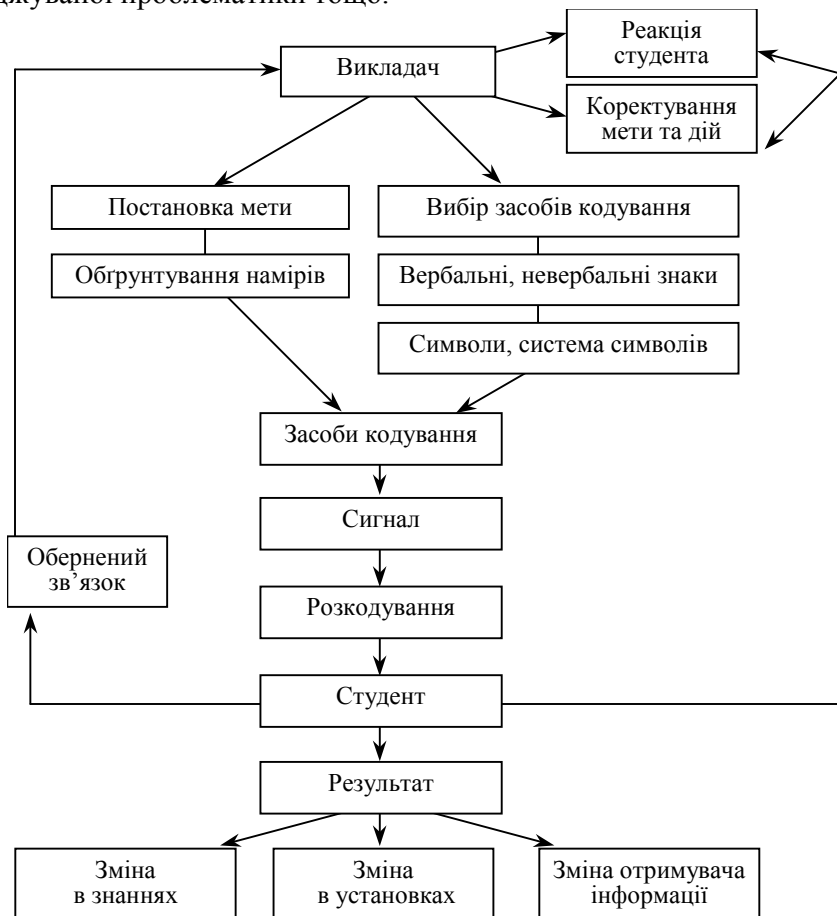

Рис. 1. Структура комунікації навчального процесу

На завершальному етапі повинен проводитись контроль досягнутих результатів. Розробка питання контролю досягала найбільшої актуальності в останні два-три десятиліття. Але найефективніший зв'язок, на нашу думку, буде між викладачем та студентом у разі індивідуалізації підходу до кожного конкретного студента, але в цьому випадку виникають деякі суперечності, а саме:

— між фронтальним викладенням матеріалу та індивідуальним характером його засвоєння тими, кого навчають;

— між потенційними можливостями студента в опануванні обліковими дисциплінами та нездатністю оволодіти ними у зв'язку з відсутністю необхідних для цього умінь та навичок;

— між засвоєним навчальним матеріалом та невмінням його застосувати на прикитці студентом тощо.

Такі суперечності не випадкові. На наш погляд, їх можна вирішити введенням у процес навчання консультацій, а також індивідуальних планів, які будуть узгоджені кафедрою для певних категорій студентів. Вважаємо, що на індивідуальних заняттях комунікативні навички студентів посиляться, перш за все, на рівні «суб'єкт-суб'єкт». Вважаємо, що викладач досягнув поставленої мети, якщо майбутній спеціаліст зможе спілкуватися на макрорівні (з іншими суб'єктами в системі певних традицій та правил, які склалися в житті).

Таким чином, однією з найактуальніших проблем у сучасному суспільстві в цілому і в сфері освіти зокрема, є проблема професійної компетентності, в тому числі комунікативної. Досвід провідних вищих навчальних закладів свідчить про необхідність спеціальної цілеспрямованої підготовки суб'єкта до виконання обов'язків, які накладає обрана спеціальність.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. вузів / Міжнародний фонд «Відродження». — К.: Либідь, 1998. — 558 с.

2. *Богуш А. М., Григоренко Г. І.* Запрошуємо до розмови: Посібник для роботи з дошкільниками. — 2. вид. — К.: Освіта, 1997. — 151 с.

3. *Кузьміна О. В.* Диференційоване навчання в умовах групової форми навчальної діяльності учнів початкової школи: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Х., 2002. — 17 с.

4. *Рудницька О. П., Болгарський А. Г., Свистельнікова Т. Ю.* Основи педагогічних досліджень: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл., які вивчають дисципліни мистецького циклу / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 1998. — 143 с.

5. *Зимняя И. А.* Педагогическая психология. — М.:, 2002.

6. *Алинов Н. А.* Диагностика педагогических способностей. — М., Воронеж, 1997.

7. *Ворожцов В. Н., Москаленко А. Т.* Методологические установки ученого: природа и функции. — Новосибирск, 1986.

О. М. ГУБАЧОВА, канд. екон. наук, доц.,

Ю. О. НОЧОВНА, ст. викл.

(Полтавський університет споживчої кооперації України)